

Власне, стабільна картина розвитку науки, техніки та технології у їх взаємозв'язку починається у Європі з епохи Нового часу (XVII ст.). Дослідники виділяють такі етапи розвитку науки та техніки:

1. Перша фаза (прибл.1660 – прибл.1750) – наука і техніка тут інституалізуються (виникають Академії наук і власне інженерна діяльність. Але зв'язок між наукою і технікою можна простежити за такими напрямками:

а) виникає техніка для наукових експериментів, яка починає досить активно розвиватися на ґрунті вже наявних технічних досягнень;

б) утверджується механічна картина світу.

2. Друга фаза – початок промислової революції (кінець XVIII ст. – XIX ст.). Тут бурхливий розвиток техніки починає вимагати застосування науки. У той самий час виникає економічна потреба у втіленні науково–інструментальних напрацювань у виробництво. Тобто виникає зустрічний рух науки, техніки і технології.

3. Третя фаза – XX ст. – зв'язок науки і техніки стає систематичним і спеціально планованим, і в цьому зв'язку наука поступово виходить на провідне місце.

Розвиток інформаційних технологій призвів до створення віртуальних музеїв. Цікавим у контексті вивчення проблем історії науки і техніки є Європейський віртуальний комп'ютерний музей. Його складова – це «Історія розвитку інформаційних технологій в Україні». Вона створена і підтримується на громадських засадах працівниками Інституту кібернетики імені В. Глушкова НАН України, зокрема, відомим вченим Б. Малиновським.

Історія науки і техніки формує мислення, віддзеркалює не тільки власне їх розвиток, але і те, яким чином вони впливають на задоволення суспільних потреб, відповідають інтересам і зберігають цінності для нащадків, стосунки між людьми.

УДК 159.95 С83

НАЦІОНАЛІСТИЧНИЙ НАПРЯМ РУХУ ОПОРУ ПІД ЧАС ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ У НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

*Гаркуша С.С., Національний університет цивільного захисту України
НК – Гонтаренко Л.О., канд.психол.наук, доцент*

Партизанський рух на українських землях під час Другої світової війни став важливою частиною національного опору, що виник у відповідь на жорстокість двох окупаційних режимів. В умовах, коли український народ опинився між нацистським терором і радянським

гнітом, партизани стали символом боротьби за свободу та самовизначення.

Ключовою фігурою в цій боротьбі став Роман Шухевич, який очолив Українську повстанську армію (УПА) в 1943 році. Під його керівництвом УПА не лише протистояла німецьким окупантам, але й активно боролася з радянською владою, яка відновила контроль над українськими землями в 1944 році. Шухевич володів неабияким стратегічним мисленням і організаційними здібностями, що дозволяло йому здійснювати успішні операції проти ворога. Він вірив, що українці мають право на власну державу і готовий був до боротьби до останнього. Його заповіт, залишений після загибелі у 1950 році, став символом незламного духу партизанської боротьби.

Не менш важливим лідером був Тарас Бульба–Боровець, засновник Поліської Січі, який боровся як проти німців, так і проти радянських військ. Бульба–Боровець намагався об'єднати різні партизанські формування для спільної боротьби. Його тактика, заснована на гнучкості та використанні місцевого населення, дозволила досягти значних успіхів на Волині. Він активно залучав місцевих жителів до партизанського руху, що сприяло формуванню потужної мережі підтримки. Його ініціативи показали, як важливо мати підтримку народу в умовах партизанської війни.

Василь Кук, наступник Шухевича, продовжував боротьбу навіть у найскладніші часи, коли радянські репресії досягли свого піку. Кук вірив у те, що боротьба за незалежність не закінчилася, і намагався зберегти бойовий дух залишків армії. Його рішучість і здатність адаптуватися до нових умов дали можливість зберегти частину організації УПА до початку 1950–х років. Він намагався донести до людей важливість боротьби за свободу та зберегти пам'ять про загиблих побратимів.

Партизанський рух в Україні вражав своєю різноманітністю та успішністю, незважаючи на постійні репресії з боку окупаційних сил. Партизани здійснювали диверсії, напади на ворожі склади і залізниці, що створювало значні проблеми для обох режимів. Це були справжніми акціями спротиву, які мали великий вплив на моральний стан населення та демонстрували, що українці не здадуться без бою.

Партизанський рух залишив важливий слід в історії України, адже він показав, що навіть у найважчі часи можливий опір. Справжні герої, такими як Роман Шухевич, Тарас Бульба–Боровець і Василь Кук, стали символами боротьби за незалежність. Цей рух формував українську ідентичність і залишив після себе спогади про героїзм, жертвність і непереборне прагнення до свободи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Боляновський, А. "Українська повстанська армія: боротьба проти окупантів." Військово-історичний журнал України, 2019. – с.45–67.
2. Веденеєв, Д. "Партизанський рух на території України в рокугої світової війни." Науковий вісник Національного університету оборони України, 2018. – 12–34.
3. Сосновський, В. "УПА та боротьба за незалежність України: документальні свідчення." Історичний журнал України, 2020. – с 78–95.
4. Літопис УПА. "Вибрані документи та матеріали." – Київ, 2009. – с.102–156.

УДК 37.015.3

ВІДНОСИНИ ЛЮДИНИ ТА ПРИРОДИ У ФІЛОСОФСЬКІЙ І ПЕДАГОГІЧНІЙ ДУМЦІ

*Герасименко Ю.Ю., здобувачка третього освітньо-наукового рівня вищої освіти, кафедри освітології та інноваційної педагогіки, Харківського національного педагогічного університету ім. Г. Сковороди
НК – Лупаренко Є., доктор педагогічних наук, професор*

У сучасних педагогічних дослідженнях взаємодія людини з природою розглядається як складний процес, що охоплює філософські, історичні, біологічні, соціальні та педагогічні аспекти. Цей комплексний підхід має глибоке коріння в історії людської думки.

Зокрема, ще Конфуцій у VI–V ст. до н.е. акцентував увагу на гармонії людини і природи у процесі виховання, наголошуючи на моральному обов'язку співіснувати в єдності зі світом, просуваючи практики сталого життя, які відповідають таким чеснотам, як гуманність (Ren), праведність (Yi) та чесність (Xin) [1].

Баланс між природою та людиною у системі «природа – людина – суспільство» займає центральне місце і в роботах Арістотеля, який розглядав природу як простір для реалізації людської свободи, що є важливим елементом у розвитку особистості .

Тим не менш, у контексті освіти зв'язок людини і суспільства з природою набуває кардинально іншого значення. Одним із педагогів, хто звертав особливу увагу на важливість розуміння природи та її законів у освітньому процесі, був Я.А. Коменський, який підкреслював своїм принципом «природовідповідності» той факт, що в освіті необхідно враховувати природні закони розвитку, навчання у безпосередньому контакті з природою та реалізовувати поступовий,